

УДК 81'42'276.45-05787(73)

ОНОМАСІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НОВОЗЕЛАНДСЬКОГО СЛЕНГУ КІНЦЯ ХХ СТОРІЧЧЯ

Л.В. Герман, канд. філол. наук (Харків)

Стаття присвячена ономасіологічній характеристиці новозеландського загального та спеціального сленгу кінця 20 ст. Розглядається тематична організація корпусу сленгізмів, що вивчаються, і способи їх творення.

Ключові слова: новозеландський національний варіант англійської мови, загальний та спеціальний сленг, тематична група, спосіб творення.

Герман Л.В. Ономасіологическая характеристика новозеландского сленга конца XX столетия. Статья посвящена ономасіологической характеристике новозеландского общего и специального сленга конца 20 ст. Рассматривается тематическая организация корпуса сленгизмов и способы их образования.

Ключевые слова: новозеландский национальный вариант английского языка, общий и специальный сленг, тематическая группа, способ образования.

Herman L.V. Onomasiological characteristics of New Zealand slang of the end of the XX century. The article deals with the onomasiological characteristics of New Zealand common and special slang of the end of the 20th century. The thematic organization of the corpus of the studied slang as well as the ways of its formation are described.

Key words: New Zealand English, common and special slang, thematic group, way of formation.

Лексико-семантична система новозеландсько-го національного варіанта англійської мови (НЗА) протягом декількох десятиліть була об'єктом досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних авторів (В.Н. Вовк, Л.В. Турченко, О.В. Ніколаєва, E. Gordon, G. Turner, S. Ryan та ін.), які у своїх працях висвітлюють специфіку цього варіанта у соціолінгвістичному, ономасіологічному, етнолінгвістичному, лінгвокогнітивному та інших аспектах [1, 3–5; 7; 8]. Розвідки проводилися, головним чином, на матеріалі літературної форми існування НЗА. Нестандартна ж лексика, до якої належить і сленг, до цього часу була поза межами спеціального дослідження, чим і обумовлена актуальність нашої розвідки.

Об'єктом нашого дослідження виступають як загальні, так і спеціальні сленгізми, що з'явилися у НЗА наприкінці 20 ст.

Предмет представлений студіюванням тематичної віднесеності сленгізмів-новоутворень до тієї чи іншої соціально-комунікативної сфери та способів їх творення.

Матеріалом для розвідки послужили 304 лексичні інновації-сленгізми, які поповнили лексичну систему НЗА у 80 – 90-ті роки 20 ст. Ці лексичні одиниці були відібрані методом суцільної вибірки зі словника Г. Орсмана [6]. Переважна більшість з них, 150 лексичних одиниць є іменниками, 44 – належать до класу дієслів, 8 – є прикметниками. Решта – 102 сленгізми – представлені сполученнями слів, що є різними частинами мови ($N_2 + N_1$, $N_2 + \text{грер.} + N_1$, $A + N$, $V + N$ та ін.) і за своєю семантикою є як мотивованими, так і ідіоматичними утвореннями.

Зупинимось спочатку на тематичній класифікації сленгізмів, виділивши основні соціально-комунікативні сфери, в яких вони з'являлися. Тематичні групи визначені нами на "основі однієї інтегральної ознаки, тобто єдність групи базується на наявності у значенні слів, які входять до неї, спільної ознаки, яка співвідноситься з будь-якою сферою об'єктивної реальності. У тематичну групу включаються слова різних частин мови на основі "асоціацій

за суміжністю” значень [2, с. 150]. У межах тематичної групи виділяємо вужчі семантичні групи лексичних одиниць, в яких слова-сленгізми можуть наближатися або розходитися за значенням залежно від тих інтегральних чи диференціальних ознак, які лягли в основу схожості чи відмінності найменувань.

Розглянемо найчисельніші з них. Найбільшою тематичною групою є сленг “в’язнів”. До цієї групи лексичних одиниць входить 61 сленгізм. У її межах можна виділити наступні підгрупи:

- a) **figures of authority:** a dog “a prison guard”, boss “a prison guard”;
- b) **places and procedures:** joint “a prison”, dogbox “a prison guard house”;
- c) **relationships:** Noah’s ark “an informer”, policeman “an inmate who informs on fellow prisoners”;
- d) **drugs and contraband:** hoist “holding drugs or contraband”, parcel “the illegal or contraband articles or material”;
- e) **crimes and sentences:** the lot “a life sentence”, to cut out “to serve time in prison”;
- f) **punishment:** twackling “the beating or violent illegal punishment of prisoners”;
- g) **weapons:** shank “a knife”, shin “a knife or a blade” та ін.

Наступна за чисельністю лексичних одиниць є тематична група “Людина: якості, поведінка, зовнішність, звички, одяг та ін.” (45 сленгізмів), яка включає такі підгрупи:

- a) **a person’s qualities:** not to have the guts of a whitebait “to be very cowardly”, sicko “a person thought to be mentally sick”;
- b) **behaviour:** to go berko (berkers) “to become uncontrollably violent or emotional”, unco “anyone physically or intellectually clumsy or inept”, spazzo “a noticeable disabled person”;
- c) **clothes:** underdungers “underpants (a jocular name)”;
- d) **appearance:** pikelet “of a girl, imperfectly beautiful”, musterer’s dog “a thin, lanky person”;
- e) **nationality and race:** shonky “a Jew”, chopper “an offensive name for Malaysians”;

- f) **way of life:** blockie “one who lives on a lifestyle block, a small farm run usually as a hobby”, gypsy “a person who lives in a house truck”.

Третя тематична група “Наркодилери, наркома-ни, алкоголіки” нараховує 41 сленгізм. Поміж них виділяємо наступні підгрупи:

- a) **types of drugs:** homebake “homemade morphine or heroine extracted from codeine phosphate by a process involving heat”, hard “a hard drug”, hammer “smack heroine”;
- b) **drug-makers:** baker or homemaker “one who manufactures homebake”;
- c) **strong drinks, beer:** to keg it up “to take part in a heavy beer-drinking session”, Jessie’s dream “stream, methylated spirits (as a drink)”, white lightning “rawspirited liquor”, Cab Sav “wine produced from cabernet grapes”;
- d) **needles for injecting drugs:** pick “a hypodermic needle for injecting heroine”;
- e) **the state of being drunk:** out of one’s tree “to be drunk”.

Численною за кількістю сленгізмів є і тематична група “Спорт” (32 лексичні одиниці), серед яких виокремлюємо такі підгрупи:

- a) **types of sport activity:** front foot “to show support for (an initiative) firmly and publicly”, buzzo “the duty boy’s cry to travelling rugby union team members to board their bus”, ollie “a skateboarder’s term for the basic jump”;
- b) **sports’ equipment:** pit “a sleeping bag, occasionally a bed”, Maori tackle “a tackle made on a player without the ball”;
- c) **sportmen:** dirt-tracker(s) pl. “the members of a touring rugby union team who play in the mid-week rather than main weekend matches”;
- d) **competitions, meetings of players:** intersecs “the Auckland inter-secondary-school athletics meeting”.

П’ята тематична група представлена сленгізмами, які характерні для мовлення автолюбителів, автодилерів (28-ма лексичними одиницями). Серед них виділено підгрупи:

- a) **car dealers:** car ringer “one who goes about the unlawful business of changing the stolen

car's registration plates and identifying marks before selling it", *tyre kicker* "a person who merely examines used cars, tests the tyres, but doesn't buy";

- b) **vehicles, their parts, documents:** *reggo* "a car registration windscreen sticker", *tupperware* "external accessoires on a car body", *fruit* "car accessoires such as air conditioner, power roof".

Шоста група, яка включає сленгізми на позначення країни, її частин, жителів тощо, представлена 26-ма лексичними одиницями, де виокремлюємо:

- a) **inhabitants of New Zealand (ethnic groups, inhabitants of various regions of NZ):** *coaster* "one born or resident in the Maori district north from Gisborne", *white Maori* "a Maori who has adopted European ways";
- b) **country's names:** *Kiwi country* "a jocular name for New Zealand as the native haunt of Newzealanders", *Dome* "an area within Mount Eden Prison under a domeshaped roof", *Big Pinky* "an Auckland nickname for the Fay Richwhite building at 151 Queen street".

Решта сленгізмів (61 лексична одиниця) позначають реалії, які стосуються таких сфер, як культура (*plastic tiki* "a symbol of the commercialisation of Maori culture, in which greenstone tiki is a central emblem"), соціально-політичне життя новозеландців (*squattocracy* "powerful elite", *churchie* "a confirmed church member perceived as a public moralist"), природно-кліматичні умови країни (*biter* "a harsh or keenly cold frost", *horsie* "a name for horse mackerel *Trachurus novaezelandiae*"), секс (Plunket Shield "a nickname for the contraceptive pill formed from a play on plunket" to graze in another paddock "to become (sexually) unfaithful to a permanent spouse or partner") та ін.

До цієї ж групи увійшла незначна кількість спеціальних сленгізмів, що характерні для мовлення моряків, вівчарів, мисливців тощо (*rat* "name for an undersized kingfish", *holding pen* "the name of a pen in which sheep are held for shearing, killing", *to bomb up* "to bombard animals with shots, to release wild shots at a herd").

Розглянувши основні тематичні групи сленгізмів, перейдемо до визначення способів їх творення. Зазначимо, що аналіз цього корпусу лексики з точки зору словотворення свідчить про те, що у формуванні сленгу використовуються такі ж способи, які властиві і літературній англійській мові Нової Зеландії, хоча з деякими особливостями.

Матеріалом для формування сленгу послужили:

- 1) лексична система НЗА, трансплантованого на острова Нової Зеландії з Британії;
- 2) лексика маорійської мови, яка більше ніж 170 років перебуває у безпосередньому контакті з домінантною англійською;
- 3) поєднання маорійських та англійських лексичних одиниць і утворення слів-гібридів;
- 4) слова, які запозичалися з інших національних варіантів англійської мови: британського, австралійського, американського (так звані "внутрішньо-системні запозичення").

До словотворчих процесів, які відбувалися на матеріалі англійської мови входили:

- 1) словоскладення й утворення складних слів і словосполучень, як мотивованих, так і ідіоматичних, з переважним використанням наступних структур: для складних слів – $N_2 + N_1, A + N$ (*daylighting* "a name for opening up the roof of a tunnel", *blue-tongue* "applied offensively for a Maori"); 2) для словосполучень – $N_2 + N_1, N_2 + \text{prep.} + N_1, A + N, V + N, \text{PI} + N$ та ін. (*monkey oyster* "an Auckland rock oyster", *to crack a chat* "to open up a conversation with or chat up"); необхідно зазначити, що велика кількість сленгізмів представлена фразеологізмами, більшість з яких є фразеологічними зрощеннями, яким властивий великий ступінь ідіоматичності та образності (*Maori huntaway* "a stone rolled down hill to move sheep", *long road to hoe* "most Kiwi's inability to make sense of what they say");

3) афіксація (переважно суфіксація), представлена суфіксами: *-ie, -o, -er, -y*, які додаються, в основному, до слів, що вживаються в літературній мові (*pulpie, ridie, wino* та ін.);

4) конверсія, де спостерігається перехід іменника в дієслово і навпаки (*to prop* – *a prop, a car-ringer* – *to car-ringer*);

5) семантична деривація, яка базується на метафоричному переносі (у нашому випадку переваляє метафоричний перенос, при якому ознаки об'єктів схожі або збігаються і не пов'язані з дійсністю (колір, форма, зовнішній вигляд та ін.), у той час як метонімія спирається на стійкі реальні зв'язки між об'єктами, що порівнюються: *blunty* “a name for *strikemaster aircraft from its shape*” (метафора), *bulbie* “a name for a labourer employed to load bulk goods into railway wagons and trucks (метонімія)”;

б) скорочення слів, яке представлене, головним чином, аббревіацією (*BJ* “*abbreviation of blow job*” *JAFa* “*a non-Aucland acronym of Just Another Fucking Aucland*”) та апокопою (*bro* від *brother* “*ones Maori iwi or gang associates, Maori collectively*”).

Наступна частина сленгізмів утворена шляхом запозичання з маорійської мови лексичних одиниць та утворення на їх основі дериватів із залученням суфіксів *-ism*, *-tion*, *-er* та ін. Яскравим прикладом є лексична одиниця *kiwi*, яка потрапила до лексику NZA ще в 1820 р. у значенні “*a flightless bird of New Zealand*”, а потім утворила цілий ряд похідних: *kiwism* “*the state or condition of being a New Zealander*”, *kiwicisation*, *kiwication* “*the making of a person or thing superficially New Zealand in character*” та ін. Відзначені нами і складні гібридні утворення з використанням слова *kiwi* та доданням англійської основи або слова (*Kiwiland* “*New Zealand*”, *kiwi suspension* “*an illegal or de facto suspension from school of a student difficult to discipline*”, *kiwispeak* “*Broad Enzed*” та ін.). Складовою гібридних утворень виступають також наступні слова маорійського походження: *tiki*, *kakapo*, *Maori*, *mimi*, *Pakeha* тощо.

Внутрішньосистемні запозичення представлені сленгізмами, які ввійшли до словникового складу NZA з інших національних варіантів англійської мови у зв'язку з тісними політичними, економічними, культурними та іншими типами зв'язків. Це сто-

сується британського (*grass* “*green vegetables served in institutions*”), австралійського (*pokie* “*a familiar name for a poker machine*”), та американського національних варіантів (*to hide the salami* “*sexual intercourse regarded as a domestic or kitchen game*”).

Зазначимо, що сленг, який нами досліджувався, являє собою експресивно забарвлений пласт лексики, що часто має жартівливий або грубуватий відтінок та перебуває у стані постійних змін. Сфера функціонування сленгу не обмежується лише усним спілкування його носіїв (спортсменів, автолюбителів тощо). Деякі зі сленгізмів закріпилися у ЗМІ (періодиці, телевізійних та радіопрограмах, у глобальній мережі Інтернет). Саме вивчення особливостей вживання новозеландського сленгу у мові ЗМІ і буде предметом нашого подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вовк В.Н. Новозеландський національний варіант англійського мови // Варианти полинаціональних літературних мов / Ю.А. Жлуктенко, В.Н. Бублик, А.В. Двухжилов. – К. : Наук. думка, 1981. – С. 87–93.
2. Гак В.Г. Сопоставительная лексикология / В.Г. Гак. – М.: Международные отношения, 1977. – 264 с.
3. Николаева О.В. Историко-культурные особенности сложения концептуальной картины мира пакеха в Новой Зеландии / О.В. Николаева // Вестник Нижегород. ун-та им. Н.И. Лобачевского. – 2011. – № 31(1). – С. 337–343.
4. Турченко Л.В. (Герман Л.В.) Новозеландские флористические названия в ономазиологическом аспекте : дис. ... канд. филол. наук : 10.02. 04 / Турченко Людмила Владимировна. – К., 1987. – 187 с.
5. Gordon E. New Zealand English: its origin and evolution / E. Gordon, J. Campbell. – Cambridge : Cambridge Univ. Press, 2004. – 370 p.
6. Orsman H. A Dictionary Of Modern New Zealand Slang / H. Orsman. – N.Z., Auckland: Oxford Univ. Press, 1999. – 153 p.
7. Ryan S. The Tolerance of Maori words in New Zealand English / S. Ryan // Orbis. – 1977. – Vol. 26. – N2. – P. 341–370.
8. Turner G. New Zealand English Today / G. Turner // English Transported. – Canberra : Australian National Univ. Press, 1970. – P. 94–101.